

20 JAAR

samen

Cyprus, Estland, Hongarije, Letland, Litouwen,
Malta, Polen, Slovenië, Slowakije en Tsjechië
20 jaar EU-lidstaat

Cyprus, Estland, Hongarije, Letland, Litouwen, Malta, Polen, Slovenië, Slowakije en Tsjechië 20 jaar EU-lidstaat

Europese Commissie
Directoraat-generaal Communicatie
1049 Brussel
BELGIË

PDF ISBN 978-92-68-14753-5 doi:10.2775/484030 NA-09-24-244-NL-N

De Europese Commissie is niet aansprakelijk voor de gevolgen die voortvloeien uit hergebruik van deze publicatie.

Luxemburg: Bureau voor publicaties van de Europese Unie, 2024

© Europese Unie, 2024

De voorwaarden voor het hergebruik van documenten van de Commissie zijn vastgelegd in Besluit 2011/833/EU van de Commissie van 12 december 2011 (PB L 330 van 14.12.2011, blz. 39, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2011/833/oj>).

Tenzij anders vermeld, is hergebruik van dit document toegestaan krachtens een Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0)-licentie (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>). Dit betekent dat hergebruik is toegestaan, mits de bron correct wordt aangegeven en eventuele wijzigingen worden vermeld.

Voor het gebruik of de reproductie van onderdelen die niet het eigendom zijn van de Europese Unie, kan het nodig zijn rechtstreeks om toestemming van de respectieve houders van het recht te verzoeken. De Europese Unie bezit geen auteursrecht ten aanzien van de volgende onderdelen

FOTO'S

Alle afbeeldingen © Europese Unie, tenzij anders vermeld.

Inhoudsopgave

Meer kansen voor mensen en een betere levenskwaliteit	4
Groei, banen en welvaart creëren	6
Het concurrentievermogen van de Europese industrie en belangrijke sectoren verbeteren	8
Investeren in onze Unie	10
Innovatie en onderzoek stimuleren	12
Solidariteit tonen	13
De rol van Europa in de wereld vergroten	15

20 jaar geleden werd onze Europese familie ineens een stuk groter. Op 1 mei 2004 werden de burgers van Cyprus, Tsjechië, Estland, Hongarije, Letland, Litouwen, Malta, Polen, Slowakije en Slovenië burgers van de EU. Van de ene op de andere dag werd onze Unie een politieke, economische en culturele eenheid die zich uitstrekt van Tallinn tot Lissabon, van Valletta tot Stockholm en van Dublin tot Nicosia. De toetreding van Bulgarije, Roemenië en Kroatië, enkele jaren later, maakte onze Unie nog sterker.

De afgelopen twee decennia is de Europese Unie in hoog tempo veranderd. 450 miljoen Europeanen kunnen inmiddels gebruikmaken van het recht van vrij verkeer in een grotere Unie. De burgers van de EU staan er nu wat betreft hun rechten en vrijheden beter voor. De democratie en de rechtsstaat zijn versterkt, al zijn ze soms op de proef gesteld. De kansen voor zowel mensen als bedrijven zijn toegenomen.

Dankzij de grote uitbreiding van 2004 is de EU een van 's werelds grootste eengemaakte markten geworden. De Unie heeft ons groei en welvaart gebracht. Dankzij investeringen en fondsen van de EU zijn de afgelopen 20 jaar moderne continentale infrastructuur en verbindingen aangelegd in de 27 lidstaten. De Europese samenleving doet haar voordeel met meer innovaties, publieke en particuliere investeringen, het vrije verkeer van goederen, diensten, kapitaal en mensen, hogere normen en meer kansen.

Het is niet altijd gemakkelijk geweest. De nieuwe lidstaten moesten zich in alle sectoren aanpassen aan nieuwe regels. Hoewel zij van de nieuwe kansen profiteerden en toegang kregen tot een grotere markt, ondervonden zij ook grotere concurrentie. Bepaalde sectoren van de oude lidstaten moesten zich ook aanpassen. De Europese Unie blijkt uitstekend in staat om billijkheid te waarborgen en dit soort veranderingen goed op te vangen. Verschillende fondsen en steuninstrumenten – waaronder de cohesiefondsen – hebben ertoe bijgedragen dat niemand aan zijn lot is overgelaten.

De uitbreiding is dan ook een succesverhaal. Zij heeft de lidstaten geholpen zich beter door Europese en mondiale problemen te slaan. Hoewel de financiële crisis, de COVID-19-pandemie, de Russische agressie tegen Oekraïne en meest recentelijk de oorlog in het Midden-Oosten de eenheid binnen de EU soms op de proef hebben gesteld, slagen we er als Unie altijd in samen tot een respons te komen en resultaten te boeken.

Dankzij de tien lidstaten die twee decennia geleden zijn toegetreden, staat de EU nu sterker. En elk land is beter af dankzij het EU-lidmaatschap

Volgens de Eurobarometer-enquête is gemiddeld **79 % van de burgers in de lidstaten die 20 jaar geleden tot de Unie zijn toegetreden, van mening dat hun land baat heeft gehad** bij het EU-lidmaatschap.

Ook **70 % van de burgers van de 15 landen die destijds al lid waren, is van mening dat het EU-lidmaatschap gunstig is geweest** (tegenover 53 % in 2004).

Meer kansen voor mensen en een betere levenskwaliteit

Door de uitbreiding hebben de burgers van alle lidstaten nu meer mogelijkheden om ergens anders in de Europese Unie te studeren en te werken. Sinds 2004 hebben meer dan 2,7 miljoen mensen uit de tien nieuwe lidstaten de kans benut om in het buitenland te leren en les te geven. Tegelijkertijd hebben dankzij het Erasmus+-programma meer dan 600 000 jongeren uit andere EU-landen aan de universiteiten van de nieuwe landen gestudeerd.

Van de tien lidstaten die in 2004 zijn toegetreden, maken er negen volledig deel uit van het Schengengebied, 's werelds grootste gebied waarin burgers vrij, soepel en veilig kunnen reizen. Er wordt nog gewerkt aan de verdere integratie van Cyprus in het Schengengebied,

rekening houdend met de bijzondere omstandigheden van het land.

Tegelijkertijd zijn de lidstaten doeltreffender gaan samenwerken om grensoverschrijdende criminaliteit aan te pakken, mede dankzij gemeenschappelijke regels, operationele samenwerking en EU-steun. Dit heeft bijvoorbeeld bijgedragen tot de bestrijding van drugshandel, witwassen en online-criminaliteit.

De afgelopen 20 jaar heeft de Europese Unie ook grote vooruitgang geboekt

op het gebied van onder meer sociale rechten, gezondheids- en milieubescherming, afvalbeheer, consumentenrechten en productveiligheid. Dit is de algemene levenskwaliteit ten goede gekomen. De tien landen die in 2004 zijn toegetreden, hebben niet alleen geprofiteerd van deze hogere normen, maar hebben ook bijgedragen aan de ontwikkeling ervan. Vandaag is de natuur beter beschermd, hebben steden schonere lucht en wordt de privacy in de hele Unie beschermd.

Sinds 2004 hebben al meer dan **2,7 miljoen jongeren** uit de tien lidstaten aan het Erasmus+-programma deelgenomen.

Sinds hun toetreding tot de EU zijn de tien lidstaten meer stedelijk afval gaan recyclen. Tussen 2004 tot 2022 zijn onder andere Slowakije, Litouwen, Slovenië en Letland **meer dan 40 procentpunt meer** gaan recyclen.

In 20 jaar tijd is de gemiddelde **levensverwachting** in de landen die in 2004 zijn toegetreden, **gestegen van 75 tot 79 jaar**. De kloof ten opzichte van het gemiddelde van de EU-27 (81 jaar) is daarmee bijna gedicht.

Volgens de meest recente standaard-Eurobarometer is voor degenen die 20 jaar geleden tot de Europese Unie zijn toegetreden, het **levensgeluk toegenomen van 68 % in 2004 tot 89 % in 2024**.

Groei, banen en welvaart creëren

Ondanks de wereldwijde economische neergang is de economie van de EU de afgelopen 20 jaar met 27 % gegroeid. De landen die sinds 2004 deel uitmaken van onze Unie, hebben een sterke economische groei doorgemaakt. Zo is de omvang van de Poolse en de Maltese economie meer dan verdubbeld. **Die van Slowakije is met 80 % gegroeid. De economieën van alle nieuwere lidstaten benaderen geleidelijk het EU-27-gemiddelde.**

Ook de landen die voor de uitbreiding van 2004 al lid waren, kennen groei en welvaart. De Spaanse uitvoer naar de tien nieuwe lidstaten is de afgelopen 20 jaar verdubbeld. De Italiaanse handel in goederen met deze landen is in diezelfde periode met 77 % toegenomen. Ook het handelsverkeer tussen Litouwen en Zweden is aanzienlijk toegenomen. In nog geen 20 jaar is de goederenstroom binnen de EU met meer dan 40 % gegroeid.

En de mensen hebben deze groei met eigen ogen kunnen zien. Tussen 2004 en 2023 zijn de reële lonen in de tien betrokken lidstaten verdubbeld. En de armoede is gehalveerd. **De tien nieuwe EU-lidstaten zijn goed voor 6 miljoen van de 26 miljoen nieuwe banen die er de afgelopen 20 jaar in de EU zijn bijgekomen.**

De economieën van de tien lidstaten die in 2004 tot de EU zijn toegetreden, zijn voortdurend blijven groeien: Estland kende een gemiddelde jaarlijkse groei van het bruto nationaal inkomen (bni) van meer dan 8 %, terwijl dat van Polen, Slowakije, Malta en Letland gemiddeld met meer dan 7 % is toegenomen.

Het gemiddelde bbp per hoofd van de bevolking van de tien lidstaten steeg van 59 % van het gemiddelde van de EU-27 in 2004 tot 81 % in 2022.

Armoede en sociale uitsluiting zijn in deze lidstaten fors afgenomen, van 37 % in 2005 tot 17 % in 2020. Het percentage kinderen dat met armoede wordt bedreigd, is in dezelfde periode gedaald van 41 % tot 17 %.

Het percentage mensen in de leeftijd van 25 tot 34 jaar met een diploma van het hoger onderwijs is sinds de toetreding in de tien lidstaten met bijna 20 procentpunt gestegen.

Zeven van deze tien lidstaten hebben de euro ingevoerd. Slovenië nam de munt als eerste van deze lidstaten in gebruik in 2007 en Litouwen het meest recentelijk, in 2015. Dit stelde meer bedrijven en burgers in staat ten volle te profiteren van de voordelen van de eengemaakte markt zonder wisselkoersrisico's.

Het concurrentievermogen van de Europese industrie en belangrijke sectoren verbeteren

Het concurrentievermogen van de Europese industrie en belangrijke sectoren verbeteren

Van de Poolse elektronicasector tot de Duitse automobielsector: de industrie is gegroeid door de schaalvoordelen die de uitbreiding opleverde voor de eengemaakte markt. De Europese industrie heeft betere toegang gekregen tot belangrijke productiemiddelen zoals kritieke grondstoffen. Bedrijven kunnen nu gemakkelijk koper betrekken van Cyprus, kobalt van Tsjechië, zeldzame aardmetalen van Litouwen en nikkel van Slowakije.

De uitbreiding van de EU vergrootte ook de afzetmarkt voor agrovoedingsproducten, waardoor de burgers nu een grotere keuze aan kwaliteitsproducten hebben. De tien nieuwe lidstaten hebben de landbouwdiversiteit van de EU verrijkt met verschillende landbouwtradities, gewassen, vee en kwaliteitsproducten. **De waarde van de landbouwproductie in deze landen is de laatste 20 jaar verdrievoudigd tot meer dan 68 miljard euro.**

“De waarde van de landbouwproductie in de tien landen is de laatste 20 jaar verdrievoudigd tot meer dan 68 miljard euro.”

© NurPhoto via Getty Images

“Van de Poolse elektronica-sector tot de Duitse automobielsector: de industrie is gegroeid door de schaalvoordelen die de uitbreiding opleverde voor de eengemaakte markt.”

De toegang tot een grotere eengemaakte markt is gunstig voor de Europese industrie. Tussen 2004 en 2022 verdubbelde Slowakije zijn productie van basismetalen, terwijl Tsjechië zijn productie van papierproducten meer dan verdubbelde.

Door middel van het gemeenschappelijk landbouwbeleid heeft de EU bijgedragen tot de modernisering van de landbouw- en levensmiddelenindustrie in de tien lidstaten

Europeanen hebben nu toegang tot meer hoogwaardige levensmiddelen en landbouwproducten uit de hele Unie. Meer dan 280 producten uit de tien landen – variërend van Gozitaanse wijn tot Slowaakse gefermenteerde kool – zijn toegevoegd aan de EU-lijst van producten met beschermde oorsprongsbenamingen.

Investeren in onze Unie

Om wonen en werken in Europa aantrekkelijker te maken, heeft de EU de afgelopen 20 jaar stevig geïnvesteerd in allerlei infrastructuur – van snelwegen tot pijpleidingen, openbaar vervoer, connectiviteit, datacentra en grensoverschrijdende infrastructuur.

De Europese vervoersverbindingen zijn uitgebreid en verbeterd om alle hoeken van het continent met elkaar te verbinden. Zo beschikt Slovenië nu over een groter geëlektrificeerd treinnetwerk en hebben EU-investeringen ook bijgedragen tot de ontwikkeling van metrolijnen in Hongarije. En er staan nog veel meer projecten op stapel: Rail Baltica zal bijvoorbeeld de Baltische staten met de rest van Europa verbinden en de verbindingen tussen Finland en andere EU-lidstaten verbeteren.

Onze geïntegreerde energiemarkt – met onder meer onderling verbonden elektriciteitsnetten tussen Malta en Italië, en gasverbindingen tussen Denemarken en Polen – heeft ons geholpen om crises te doorstaan, bijvoorbeeld toen Rusland de gasleveringen verminderde. De EU-landen hebben samengewerkt om onze energievoorziening veiliger en duurzamer te maken, de transitie naar schone energie te stimuleren en minder afhankelijk te worden van Russische fossiele brandstoffen.

“Rail Baltica verbindt de Baltische staten met de rest van Europa.”

Mede dankzij aanzienlijke EU-investeringen is de dekking van snelle breedbandnetwerken en de internettoegang in de hele EU sterk verbeterd.

Digitale koplopers als Estland helpen bij het pionierswerk op het gebied van e-overheidsdiensten. In heel Europa hebben miljoenen mensen toegang gekregen tot het 5G-netwerk. Bovendien hebben alle EU-burgers geprofiteerd van de afschaffing van de roamingtarieven voor mobiele telefonie, waardoor bellen of sms'en tijdens reizen in de EU niets extra kost. De investeringen van de EU helpen de connectiviteit en de veerkracht van het netwerk verder te verbeteren, bijvoorbeeld door de nieuwe glasvezelroute die Zweden en Finland met de Baltische landen verbindt.

Inmiddels gaan we nog een stap verder. **In het kader van NextGenerationEU, waarmee meer dan 800 miljard euro is gemoeid, worden honderden projecten gefinancierd: van offshorewindmolenparken tot elektrische treinen en van ultramoderne digitale diensten tot medische centra van wereldklasse. Dit levert in alle 27 lidstaten hoogwaardige banen op.**

En nu de strategische omgeving volop in verandering is en Europa meer werk moet maken van zijn defensie, doen alle lidstaten mee – of het nu gaat om defensieonderzoek door Estland, vliegtuigontwikkeling door Zweden of de productie van ammunitie door Polen.

Met steun van het cohesiebeleid van de EU en de Connecting Europe Facility is het **Europese vervoersnetwerk ingrijpend veranderd en uitgebreid**. De afgelopen 20 jaar is de totale lengte van de autosnelwegen in Polen, Hongarije en Slowakije verdrievoudigd. Sinds 2004 is het Litouwse spoorwegnet 200 kilometer langer geworden.

De afgelopen 20 jaar is de EU erin geslaagd de energie-efficiëntie van haar economie te verbeteren. De EU in haar geheel heeft de energie-intensiteit van haar economie met bijna 33 % verminderd. De tien lidstaten deden het nog beter: zij verminderden de energie-intensiteit van hun economieën met meer dan 40 %.

Innovatie en onderzoek stimuleren

De afgelopen 20 jaar zijn in de Europese Unie tal van wetenschappelijke doorbraken en creatieve innovaties tot stand gebracht, bijvoorbeeld op het gebied van ziektepreventie en kankerbehandeling. Veel daarvan vonden plaats in de tien nieuwe EU-landen of waren het resultaat van samenwerking tussen onderzoekers uit oude en nieuwe lidstaten, met financiële steun van de EU.

Hongaarse en Franse wetenschappers hebben geavanceerd deeltjesonderzoek gedaan en daar de Nobelprijs voor Natuurkunde voor gekregen. Van Letland tot Spanje – overal werken wetenschappers nauw samen om bijvoorbeeld onze kennis van het genoom te vergroten.

“De afgelopen 20 jaar zijn in de Europese Unie tal van wetenschappelijke doorbraken en creatieve innovaties tot stand gebracht.”

Tsjechië, Hongarije, Italië, Duitsland en andere landen werken samen aan de bouw van 's werelds grootste en meest geavanceerde laserinfrastructuur met hoog vermogen.

Solidariteit tonen

De 27 lidstaten verlenen elkaar essentiële hulp bij rampen als overstromingen, bosbranden, aardbevingen en medische noodsituaties.

Via het EU-mechanisme voor civiele bescherming hebben alle EU-landen de afgelopen 20 jaar binnen en buiten Europa steun verleend. De voorbeelden zijn legio. In 2010 schoten vijf lidstaten Hongarije te hulp bij plotselinge overstromingen. In de zomer van 2022 hielpen Oostenrijkse brandweerlieden Slovenië bij de bestrijding van verwoestende bosbranden. Vorig jaar bood de Slowaakse brandweer hulp aan Griekenland toen het land met ongekende bosbranden kampte.

Sinds de eerste dag van de Russische aanvalsoorlog tegen Oekraïne werken de EU-lidstaten samen om het Oekraïense volk te ondersteunen. Logistieke hubs in Polen, Slowakije en Roemenië helpen steun uit de hele Unie in goede banen te leiden. De EU heeft tijdelijke bescherming verleend aan meer dan 4,1 miljoen Oekraïense vluchtelingen, van wie bijna 1,7 miljoen zijn opgevangen door de lidstaten die in 2004 zijn toegetreden.

Naar aanleiding van de meer dan 700 verzoeken om bijstand die sinds 2004 via het EU-mechanisme voor civiele bescherming zijn gedaan, hebben de EU-lidstaten samen noodhulp beschikbaar kunnen stellen voor andere landen en elkaar.

Dankzij medische voorraden van rescEU in Hongarije, Polen, Litouwen en Slovenië, alsook onmiddellijk inzetbare blusvliegtuigen in Cyprus en helikopters in Tsjechië, kon de EU ervoor zorgen dat alle 27 lidstaten snel werden geholpen.

In Polen staat het EU-centrum voor medische evacuatie van Oekraïense patiënten die dringende zorg nodig hebben. Tot dusver zijn meer dan 3 200 mensen overgebracht om gespecialiseerde gezondheidszorg te ontvangen in Europese ziekenhuizen.

Cyprus vervult een voortrekkersrol bij de maritieme corridor voor humanitaire hulp aan de Palestijnse bevolking.

De rol van Europa in de wereld vergroten

De afgelopen 20 jaar heeft Europa's stem op het wereldtoneel aan kracht gewonnen – of het er nu om gaat de wereld tot maatregelen tegen klimaatverandering te bewegen, de pandemie te bestrijden of de democratie te bevorderen.

De uitbreiding met tien nieuwe lidstaten heeft onze economische macht wereldwijd versterkt. De grotere eengemaakte markt heeft de EU een nog aantrekkelijkere handelspartner gemaakt, waardoor we in het buitenland nieuwe kansen hebben kunnen creëren. Sinds 2004 is ons aandeel in de wereldhandel met 3 biljoen euro toegenomen: in 2023 was de EU goed voor 5 biljoen euro in de totale wereldhandel.

De uitbreiding van de Unie heeft ook haar rol als belangrijkste humanitaire donor versterkt. De **Europese humanitaire hulp** in landen als Oekraïne, Gaza of Sudan wordt verleend door partijen uit de hele EU, waaronder Poolse ngo's, Tsjechische humanitaire partners en Cypriotische hulpverleners.

“Met 27 lidstaten is de EU een sterkere geopolitieke speler geworden.”

De uitbreiding heeft in de hele Unie meer welvaart opgeleverd, de democratie versterkt en voor stabiliteit gezorgd. **Met 27 lidstaten is de EU een sterkere geopolitieke speler geworden.**

Bureau voor publicaties
van de Europese Unie

